

1. Obiekt 1514

④ OBORA - ob. nieużytkowana
w zespole folwarcznym

2. Czas powstania

4 ćw. XIX w.

3. Miejscowość

K A R B O W O

4. Adres

Karbowo
87-300 Brodnica
nr hipoteczny KW 2919

5. Przynależność administracyjna

województwo toruńskie

gmina Brodnica

pow. BRODNICA

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Karben
niem. Kriegersdorf

7. Przynależność administracyjna
przed 1.VI.1975 r.

województwo bydgoskie

powiat Brodnica

8. Właściciel i jego adres

Agencja Własności Rolnej SP
Oddział Terenowy Bydgoszcz
ul. Hetmańska 38, 85-039 Bydgoszcz

9. Użytkownik i jego adres

Gospodarstwo Rolne,
Janusz Wierciński
ul. Kazimierza Wielkiego 4/14
87-300 Brodnica

10. Rejestr zabytków

Nr A/576 data 2.02.1988 r.

1. Elewacja boczna-północna.
ORIENTACJA skala 1: 25 000

2. Elewacja frontowa-zachodnia.
3. Parter, wnętrze.

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Karbowo wzmiankowane jest w 1239 r., W XV w. stanowiło własność zakonu krzyżackiego.

W 2 poł. XV w. była to własność królewska.

W 1672 r. Karbowo podzielono na królewskie i szlacheckie.

W XVIII w. z nadania króla, stanowi własność Rembielińskich.

W 1802 r. dobra nabył Florian von Lewald Jezierski.

W 1804 r. majątek nabył sekretarz poczty Ernst Krieger.

W 1843 r. dobra przejął jego syn - Ernst Otto Adolf Krieger.

Powiększył on 4-krotnie podwórze, wznosił zabudowania gospodarcze. Majątek obejmował 7500 mórg.

W 1895 r. kupiła majątek Sp. Akcyjna Landsbank z Berlina, z przeznaczeniem pod parcelację.

Folwark z dworem kupił Georg Max Wilhelm Lehmann.

W rękach tej rodziny pozostało Karbowo do 1945 r.

W 1946 r. majątek przejął Skarb Państwa Polskiego, utworzono tu gospodarstwo rolne.

W latach 90-tych gospodarstwo zostało przejęte przez AWRSP i wydzierżawione p. Januszowi Wiercińskiemu.

Obora wzniesiona została prawdopodobnie w 1890 r., wg informacji dzierżawcy taka data umieszczona była na rózgi wiatrów.

Budynek o ceglanych elewacjach i starannym detalu architektonicznym jest typowym przykładem budownictwa folwarcznego końca XIX w. na tym terenie.

Wewnątrz zachowane żeliwne kolumny.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA. Zespół folwarczny położony jest około 2 km na północ od Brodnicy.

Podwórze folwarczne usytuowane jest po północnej stronie drogi prowadzącej do Tamy Brodzkiej.

Obora wznosi się w północno-wschodniej pierzei podwórza folwarcznego. W jej sąsiedztwie wznosi się spichlerz. Wejścia do obory prowadzą od strony podwórza. Na narożniku wznosi się wieża.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA.

- fundamenty kamienne,
- ściany wymurowane z cegły ceramicznej pełnej, od wewnątrz otynkowane,
- stropy nad parterem masywne, ceglane, odcinkowe, na belkach stalowych, wsparte na żeliwnych kolumnach i podciągach dwuteowych,
- więźba dachu drewniana, płatwiowo-krokwiowo-kleszczowa, o 5 rzędach słupów z mieczami (3 rzędy środkowe i 2 przyścienne)
- dach kryty papą,
- posadzka ceglana,
- schody drewniane, policzkowe, ażurowe, 1-biegowe,
- otwory okienne o nadprożach ceglanych odcinkowych, na poddaszu zamknięte okiennicami deskowymi o zawiasach pasowych,
- okna stalowe, pojedyncze, wielokwaterowe, zamknięte odcinkowo.
- wrota deskowe, 2-skrzydłowe o zawiasach pasowych, z nadświetlem wielokwaterowym, zamkniętym odcinkowo.

RZUT. Budynek na planie wydłużonego prostokąta, w układzie 1-traktowym. Na narożniku od strony podwórza kwadratowa wieża narożna, lekko zryzalitowana.

BRYŁA. Budynek częściowo podpiwniczony, parterowy z poddaszem użytkowym, z wysoką ścianką kolankową, kryty dachem dwuspadowym o niewielkim spadku. Narożna wieża 3-kondygnacyjna, kryta płaskim 4-spadowym daszkiem.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
4 200 m ³	700 m ²	obora	nieużytkowany
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycia dachu, wyposażenie i instalacje)	
brak prac remontowych		<p>stan zachowania budynku dobry,</p> <p>zachowana bryła, elewacje wraz z detalem architektonicznym, wnętrze,</p> <p>budynek zawilgocony i zagrzybiony,</p> <p>nieszczelne pokrycie dachu, brak rynien i rur spustowych,</p> <p>ceglana posadzka znacznie uszkodzona, słupy żeliwne przerdzewiałe,</p>	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
		<p>remont pokrycia dachu, wprowadzenie rynien i rur spustowych, remont wnętrza - słupów, podciągów i posadzki,</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

przech. Państwowe Biuro Notarialne, Brodnica
 Mapa parcel - Kreis Strasburg 1899, Blatt 21,
 skala 1:2000, przech. Archiwum Woj.Biura Geodezji
 i Kartografii, Oddział w Brodnicy
 Mapa wielkoskalowa 1:25 000, nr 1354 STRASBURG
 pomiar 1909 r, wydana 1911 r.

22. Bibliografia

R. Birkholz "Der Kreis Strasburg". 1981 r.
 M.Plehn "Ortsgeschichte des Kreises Strasburg
 in Westpreussen", t.30, Marienwerder, 1893
 "Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i in..."
 red. Br.Chlebowski, T.III, W-wa 1882
 K.Porębska, "Słownik historyczno-geograficzny Ziemi
 Chełmińskiej w średniowieczu" PAN 1971
 wspomnienia - "Karbowo", opr.Ernst O.A. Krieger,
 ok. 1870 r. w posiadaniu Dr Heinz Georg Migeod
 8 Rosmead Avenue Oraniezicht 8001 Kaapstadt/RSA
 (kopia w pos. p.Janusza Wiercińskiego -dzierżawcy)

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowania, sygnatury)

zdjęcia dworu i zespołu folwarcznego w Karbowie
 sprzed 1945 r. - w posiadaniu p. Janusza Wierciń-
 skiego - dzierżawcy gospodarstwa

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Zofia Wernerowska, wrzesień 1998 r.
 imię, nazwisko, data, podpis
 plany, rysunki J.W.
 imię, nazwisko, data, podpis
 zdjęcia fotogr. J.W.
 imię, nazwisko, data, podpis
 miejsce przechowywania negatywów Woj.Oddz.PSOZ Toruń ul. Łazienna 8
 Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

wkładki sztuk - 3

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
KARBOWO	④ OBORA ob. nieużytkowana w zespole folwarcznym	opis cd. zdjęcia

- p. 13 cd. ELEWACJE.
- Cokół kamienny z nieregularnych ciosów granitowych, w cokole okna piwnic w ceglanych obramieniach, cokół zamknięty pasem pionowych główek cegieł. Ściany ceglane, o ceglany detal architektoniczny. Dzielone pasem wysuniętego fryzu i konsolkowego gzymsu pod oknami poddasza. W zwieńczeniu ścian pas wąskiego tynkowanego fryzu, i konsolkowo-uskokowy gzyms, z tynkowanymi polami między konsolkami. Powyżej wysunięty okap dachu o ozdobnie podciętych belkach. Okna na wysuniętych tynkowanych parapetach z ceglany gzymsem podokiennym. Wrota w opasce pseudoboniowej z cegły betonowej.
- Elewacja południowo-zachodnia.
- Korpus 11-osioły. W parterze naprzemian umieszczone okna i wrota z nadświetlem. Od wschodu skrajne wrota zamurowane, od zachodu wtórne duże wrota na 2 dawnych osiach.
- W poddaszu otwory okienne wąskie i szersze, zamknięte okiennicami. W elewacji okrągłe stalowe kotwy.
- Wieża o elewacji symetrycznej, ujęta w narożne tynkowane lizeny. W parterze wrota z nadświetlem, na II kondygnacji trzy tynkowane płyciny, zamknięte odcinkowo, na III kondygnacji 5 otworów okiennych na wspólnym konsolkowym gzymsie podokiennym. W zwieńczeniu wieży gzyms konsolkowo-uskokowy i wysunięty okap dachu.
- Elewacja północno-zachodnia.
- Korpus 3-osioły. W cokole dwoje wrót piwnic. Na parterze okna, w poddaszu otwory zamknięte okiennicami. Wieża powtarza kompozycję elewacji pd.-zachodniej. W parterze wieży okna.
- Elewacja tylna, północno-wschodnia.
- 12-osioła. W parterze okna, w poddaszu otwory zamknięte okiennicami.
- Szczyt południowo-wschodni.
- 2-osioły. Na skraju od południa wtórne wrota. W poddaszu od wschodu większe wrota 2-skrzydłowe.

INSTALACJE. Elektryczna.

Wkładkę założył: mgr Zofia Wernerowska, wrzesień 1998 r.
(imię, nazwisko, data)

Wzór ODZ 1978 r.

Miejsce przechowywania negatywów: _____

4. Elewacja tylna-wschodnia.

5. Elewacja boczna-północna.

6. Elewacja frontowa, piętro.

7. Elewacja boczna-południowa.

8. Elewacja zachodnia- wrota do piwnicy.

1. Miejscowość	KARBOWO gmina Brodnica	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) (4) OBORA ob. nieużytkowana w zespole folwarcznym	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) zdjęcia
----------------	---------------------------	--	---

9. Wnętrze wieży, stropodach.

mgr Zofia Wernerowska wrzesień 1998r.

Wkładkę założył: _____
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: _____

10. Elewacja tylna-wschodnia.
11. Piętro, wrota, elewacja północna.

0Z 1978 r.

12. Parter, wewnątrz.
13. Poddasze.

14. Parter, kolumna żeliwna.

1. Miejscowość

KARBOWO

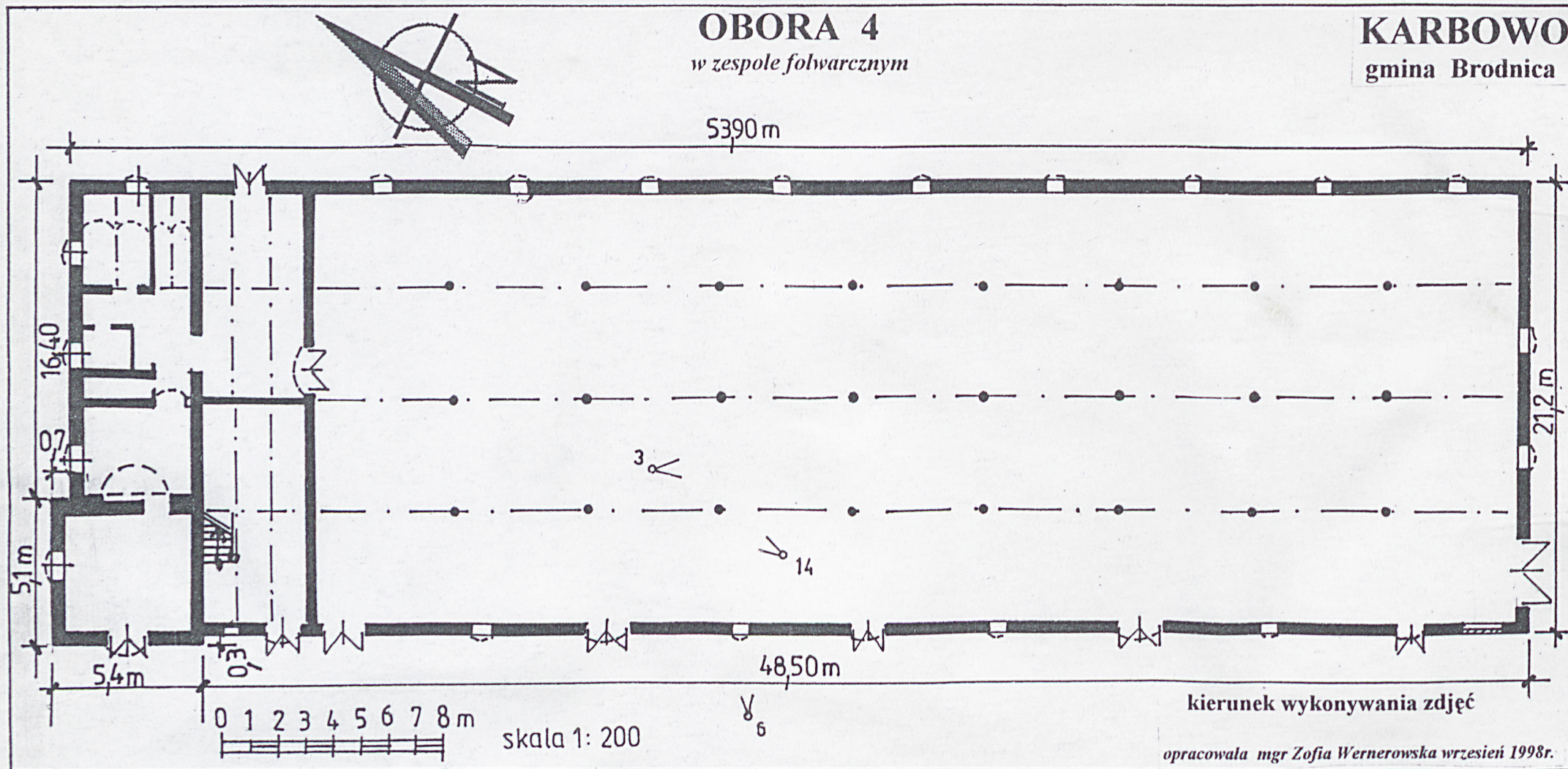
2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

(4)

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

gmina Brodnica OBORA ob. nieużytkowana
w zespole folwarcznym

rzut parteru, plan sytuacyjny i archiwalny

Wkładkę założył: mgr Zofia Wernerowska wrzesień 1998r.

(imię, nazwisko, data)

Wzór ODZ 1978 r.

Miejsce przechowywania negatywów: _____

